

INVENTERING AV HÄCKFÅGLAR I NORDÖSTRA SKÅNES SKÄRGÅRD UNDER 2006

Nils Waldemarsson

Under 2006 har inom projektet Naturvårdsåtgärder i den nordostskånska skärgården vissa riktade inventeringsåtgärder gjorts. Projektet genomförs under 2006-2009 med stöd av 1§ förordningen (2003:598) om statliga bidrag till lokala naturvårdsprojekt. Inom projektets ram, som omfattar öarna Saltholmen och Trueskär, har buskröjning, färbete, riktade häckfågelinventeringar m.m. genomförts.

På Saltholmen och Trueskär har 9 respektive 4 får betat under sommaren. Röjning av buskar, särskilt slån, genomfördes tidigt under vintern. Syftet är naturligtvis att genom buskröjning och betestryck hålla ner igenväxningen av öarna och därmed gynna vissa fågelarter. Erfarenheten från den gångna säsongen visar att särskilt Trueskär hade tålt ett större antal djur. Detta får då rättas till under kommande år. I denna artikel redovisas då den riktade inventeringen som genomförts på Saltholmen och Trueskär och i övrigt redovisas övriga kända häckningar för ett antal arter i området.

Resultat och kommentarer artvis för Saltholmen och Trueskär

Inventeringen genomfördes av Greger Flyckt vid Nedre Helgås Fågelstation och undertecknad som boräkning 2006-05-06. Resultatet bedöms vara tillförlitligt då det genomfördes under goda yttre förhållanden och vid rätt tidpunkt

i förhållande till den relativt sena häckningsstarten i skärgården på grund av långvarig isläggning. Siffrorna inom parentes nedan avser resultaten från den fullständiga inventeringen som genomfördes 2004 på uppdrag av länsstyrelsen.

Knölsvan: Saltholmen 4 par (2 par), Trueskär 2 par (2 par). Arten har tidigare uppvisat ett vikande antal häckpar och häckningsresultaten är dåliga liksom på flera andra håll.

Grågås: Saltholmen 9 par (0 par), Trueskär 8 par (9 par). Ökningen på Saltholmen kan möjligen tillskrivas att en del häckande fåglar på närbelägna Kalvaholm valt att lämna denna. Orsaken är förmodligen den räv som med all säkerhet vandrat över på isen under vintern och därefter prederat hårt på Kalvaholmens normala invånare.

Kanadagås: Saltholmen 2 par (1 par), Trueskär 2 par (4 par). Ingen säker tendens kan avläsas av detta lilla material. Men arten missgynnas av öarnas igenväxning och har minskat påtagligt över tiden.

Vitkindad gås: Saltholmen 44 par (10 par), Trueskär 4 par (1 par). Även här kan antagas att räven på Kalvaholm påverkade den högst påtagligt ökande populationen på Saltholmen. Ökningstendensen för arten i området är dock överlag påtaglig.

Ejder. Foto: Hans Cronert ©

Gräsand: Saltholmen 2 par (4 par), Trueskär 8 par (6 par). Ingen förändring, förutom fördelningen mellan öarna, har inträffat under två år. Arten hade dock ökat betydligt under en tioårsperiod. Vilket konstaterades vid inventeringen 2004.

Skedand: Saltholmen 1 par (1 par?). Bofyndet bekräftar de slutsatser som tidigare inventeringar dragit, nämligen att skedanden är en regelbunden häckfågel i skärgården.

Ejder: Saltholmen 67 par (42 par), Trueskär 71 par (55 par). Ökningen för ejdern fortsätter uppenbarligen. När nås maximum?

Fiskmåsar: Saltholmen 1 par (0 par). Fiskmåsen är i det närmaste utgången som häckfågel på öarna. Inventeringarna 1995 och 2004 visar att arten idag huvudsakligen häckar på fastlandssidan.

Gråtrut: Saltholmen 66 par (99 par), Trueskär 184 par (245 par). Nedgången fortsätter. Populationen har på två år minskat med ytterligare en tredjedel. Översatt till hela skärgårdsområdet skulle denna minskning innebära att gråtrutspopulationen idag utgör cirka 25 % av det antal som häckade här i mitten på 1980-talet.

Havstrut: Saltholmen 7 par (8par), Trueskär 8 par (14 par). Arten har över tiden varit stabil eller svagt ökande till antalet. Kan minskningen tillskrivas tillfälligheter?

Skräntärna: Trueskär 2 par (3 par). Dessa 2 par hade 3 ägg vardera och producerade 2 flygfärdiga ungar vardera. Än så länge håller den lilla spillran av kolonin, som var 15 par när det gick som bäst, sig kvar. Men för hur länge? Ett nationellt åtgärdsprogram för bevarande av skräntärnan är under framtag-

Vitkindad gås. Foto: Hans Cronert ©

ning på Naturvårdsverket. De föreslagna åtgärderna i detta program stämmer väl överens med den uppfattning om behovet av åtgärder som vi har i fågelklubben.

Övriga områden

Om inget annat anges avser resultatet/bedömningen hela området.

Vitkindad gås: minst 60 par (50 – 60 par). Förutom den exakta beräkningen på Saltholmen och Trueskär bygger antalet på inkomna rapporter. Antalet par är därför sannolikt underskattat varför det får antas att en viss uppgång i beståndet har skett.

Svärta: 2 par (2-3 par). Dessa par har noterats under häckningstid ett flertal gånger framför allt kring Brödjeholmen. Visserligen har inga bon eller ungar setts under 2006 men det får antas att svärtan liksom tidigare är en sparsam häckfågel i skärgården.

Storskarv: 363 par (348par). Liksom de senaste åren har exakt beräkning genomförts i häckningskolonin på Lägerholmen. Som förväntat har den kraftiga ökningen avstannat och kolonin har stabiliserats till antalet. Häckningsframgången har dock varit god även om kullarna har varit mycket utspridda över tiden. Ungar i bo sågs in i senare delen av augusti. Detta är anmärkningsvärt sent. Inga störningar har noterats i kolonin. Skarven har för övrigt varit riksinventeringsart i Sverige under 2006 varför mer information om den skånska populationen kan sökas i Anser nr 4/2006.

Roskarl: 1-2 par. Ett par är sedda ett flertal gånger i anslutning till Rustningsskäret utanför Tosteberga ängar under omständigheter som tyder på häckning/häckningsförsök. Likaså är roskarl sedd på Takholmen under liknande omständigheter. I övrigt föreligger endast någon enstaka rapport.

Skrattmås: > 2500 par (>1000 par). Skrattmåsarne vid Tosteberga bodar har ökat kraftfullt under 2006. Förutom kolonin på Kristians skär finns numera en stor koloni på ön, Bodaskär, vid inloppet till hamnen. Vidare häckar arten i varierande antal på en del småöar såväl nordväst som nordost om Tosteberga bodar. Antalet bygger på en relativt god uppskattning, ingen boräkning har genomförts.

Silltrut: 13 par (~ 10 par). Silltruten utgjorde en av årets riksinventeringsarter vilket innebar att den utsattes för lite noggrannare undersökning. Resultatet är dock fortsatt nedslående. 10 par fanns på Ängholmarna och då som vanligt flest på Brödjeholmen. Övriga 3 par bedöms ha funnits på Gruarna.

Skräntärna: 3 par (2 par). På Trueskär häckade som anges ovan 2 par. Glädjande nog upptäcktes 1 par på Stora

Gru. Detta par fick troligen hela 3 ungar på vingarna varför hela 7 ungar producerades i området.

Kentsk tärna: 75-80 par (100 par). Som vanligt häckade de kentska tärnorna bland skrattmåsarne på Kristians skär vid Tosteberga bodar. Antalet var något färre under 2006. Ringmärkarna märkte 62 boungar men ytterligare ungar fanns i kolonin.

Fisktärna: 10 par (9 par). Detta är, liksom 2005, ett av de lägsta noterade antal fisktärnor som häckat i området. 4 av paren häckade på en liten holme söder om Tosteberga ängar och fick ut minst 5 ungar. Cirka 5 bon noterades på Terraholmen 25/6.

Silvertärna: 15 par (15 par). 5 till 6 par sågs ruva på en lite ö strax väster om Edenryds badplats, samma ö som 2005. Cirka 5 bon fanns på Terraholmen. Inget

Skrattmäskolonin vid Tosteberga. Foto: Hans Cronert ©

är känt om häckningsresultatet. Ett solitärt par vid Takholmen fick dock ut 2 ungar.

Småtärna: 8 par (11 par). Den negativa trenden för övriga Sterna-tärnor gällde också småtärnan. De flesta av dessa fanns invid Vannebergaholmen. 3 bon med ägg hittades vid besöket på Terra-holmen 25/6. Häckningsresultatet är dock okänt.

Skärpiplärka: 0 par? (0 par). Endast enstaka rapporter om skärpiplärka i området under häckningstid finns. Några revirhävdande fåglar har inte stätt att finna. Fjölårets slutsats gäller, tyvärr häckar förmodligen inga skärpiplärkor längre regelbundet i området.

Övrigt

Fynd av döda eller döende fåglar, företrädesvis gråtrut, görs liksom tidigare. Antalen är dock icke på något vis jämförbara med situationen för några år

sedan. Muntligt har Lars "Le" Carlsson meddelat samma uppfattning utifrån sina undersökningar i området.

Fortsatta åtgärder

Under 2007 kommer fortsatta åtgärder att ske på Saltholmen och Trueskär. Avsikten är att om väderlek och isläge medger på eftervintern, innan häckfåglarna återvänder, söka att bränna av fjölårets gräs och högrörter. Vidare skall förnyad boräkning genomföras vid lämplig tidpunkt kring 1 maj. Målsättningen är också att tillföra ett ökat antal får till öarna under betessäsongen.

Tack

Fågelklubben tackar såväl brukaren som fårägare som ställt upp med mark, betesdjur och tillsyn på Saltholmen och Trueskär. Utan detta bistånd kan naturligtvis inte projektet genomföras. Vidare ett tack till de myndigheter som både bidrar med medel och hanterar ansökningar för projektets genomförande.

Nils Waldemarsson, Skånegatan 6, 295 32 Bromölla